

Socialdepartementet
Enheten för socialtjänst och
funktionshinderspolitik

Fler verktyg i socialtjänsternas arbete för att förebygga brott och stärka skyddet för barn (Ds 2023:15)

Er beteckning: S2023/02226

Sammanfattning

Länsstyrelsen Stockholm tillstyrker förslagen i *Fler verktyg i socialtjänsternas arbete för att förebygga brott och stärka skyddet för barn*. Förslagen kan ge en positiv effekt på jämställdhet och det sjätte jämställdhetspolitiska delmålet samt det brottsförebyggande arbetet i länets kommuner. I sin helhet skulle förslagen även innebära att barns bästa kan tillgodoses i större omfattning och att barns rättigheter enligt barnkonventionen därmed förverkligas i högre grad än i dag.

Därtill lämnar Länsstyrelsen följande kommentarer.

- Länsstyrelsen välkomnar förslaget att myndigheten ska omfattas av anmälningsskyldigheten och uppgiftsskyldigheten vid kännedom om eller misstanke att barn far illa. Myndigheten har redan idag rutiner för anmälan i den här typen av fall, men genom den föreslagna förändringen får Länsstyrelsen ett tydligt rättsligt stöd för denna hantering. Därav välkomnar även Länsstyrelsen förslaget att det införs en ny sekretessbestämmelse. Utan en sådan har myndigheten ingen möjlighet att skydda de uppgifter som förekommer i den här typen av anmälan.
- Att återkoppling vid orosanmälan inte ska vara obligatoriskt tillstyrkes då lagen idag redan ger möjlighet hos anmälände myndighet/verksamhet att få återkoppling. Men för att tydliggöra denna återkoppling instämmer Länsstyrelsen med förslaget om att ge Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram ett standardiserat formulär för skriftlig återkoppling.
- Länsstyrelsen välkomnar förslaget om förtydligandet om informationsdelning mellan myndigheter och att det bör dokumenteras i barnakter om information lämnas ut eller mottagits med stöd av den sekretessbrytande bestämmelsen. Särskilt utifrån Länsstyrelsens arbete med det Regionala

operativa centret som genom samverkan mellan myndigheter vill främja effektiv hantering av individärenden, skapa snabba kontaktvägar och säkerställa en samlad kommunikation till medborgarna i länet. Förslaget skulle underlätta arbetet vid det Regionala operativa centret ytterligare.

- Vidare finner Länsstyrelsen det intressant att utreda föreutsättningarna för att inrätta ett nationellt register för barnakter som utredningen föreslår. Särskilt för att ett nationellt register kunde underlätta samverkan i barnärenden men även tydligare synliggöra om orosanmälningar inkommit tidigare innan barnet flyttade till kommunen.

Anmälningsskyldighet vid kännedom om eller misstanke att barn far illa 7

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget att myndigheten ska omfattas av kravet på anmälningsskyldighet vid kännedom om, eller misstanke att barn far illa. Myndigheten har redan idag rutiner för anmälan i den här typen av fall, men genom den föreslagna förändringen får Länsstyrelsen ett tydligt rättsligt stöd för denna hantering.

Ytterligare myndigheter ska omfattas av anmälningsskyldigheten 7.5.2

Länsstyrelsen ställer sig positiv till att omfattas av anmälningsskyldigheten och därigenom av uppgiftsskyldigheten för att barnets bästa ska sättas i främsta rummet i statlig verksamhet där anställda kan komma i kontakt med utsatta barn. Det är grundläggande för att kunna reda ut ansvarsfördelningen och stärka barnets rättigheter.

Ordningsvakter ska omfattas av anmälningsskyldigheten 7.5.3

En ny lag om ordningsvakter föreslås träda i kraft 1 januari 2024 och ordningsvakter är en viktig del i det brottsförebyggande arbetet på många platser i länet. Länsstyrelsen tillstyrker därför förslaget att ordningsvakter ska omfattas av anmälningsskyldigheten.

Behov av en ny sekretessbestämmelse 7.5.5

Länsstyrelsen tillstyrker att det införs en ny sekretessbestämmelse. Utan en sådan har myndigheten ingen möjlighet att skydda de uppgifter som förekommer i den här typen av anmälan. Bestämmelsen framstår som väl avvägd. Möjligtvis kan det finnas anledning att vidga tillämpningsområdet något. Uppgifter som förekommer i ett ärende om

en sådan här anmälan, men som inte tas med i själva anmälan kommer med den aktuella skrivningen inte att omfattas av sekretess.

Skyddet för den enskildes personliga integritet och förtroende för socialtjänsten 7.6

Länsstyrelsen tillstyrker bedömningen att det är rimligt att det enskildas personliga integritet får stå tillbaka för behovet av att förhindra att barn far illa, då det är myndigheternas ansvar att säkerställa tillämpningen av barnets rättigheter utifrån barnkonventionen.

Återkoppling till den som anmält oro för barn till en socialnämnd 8

Att återkoppling inte ska vara obligatoriskt tillstyrkes då lagen idag redan ger möjlighet hos anmälande myndighet/verksamhet att få återkoppling. Men för att tydliggöra denna återkoppling tillstyrker Länsstyrelsen förslaget om att ge Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram ett standardiserat formulär för skriftlig återkoppling. Finns en standard är det enklare att sprida kunskap om och mäta efterlevnaden av ett arbetssätt. Det blir även enklare för anmälande myndighet att veta hur den ska begära återkoppling. Därav tillstyrker vi även förslaget att anmälande myndigheter/verksamheter bör ta fram riktlinjer om hur den skriftliga återkopplingen ska diarieföras.

Gallring och sökbarhet av handlingar som rör barn 10

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget att utreda förutsättningarna för att inrätta ett nationellt register för barnakter. Då ett nationellt register kunde underlätta samverkan i barnärenden men även tydligare synliggöra om orosanmälningar inkommit tidigare innan barnet flyttade till kommunen. Länsstyrelsen anser det vara av intresse att även utreda möjligheten att göra orosanmälningar som inte lett till utredning sökbara i ett sådant register. Detta för att kunna hitta tidigare orosanmälningar för att även göra en bedömning om barnets situation har försvårats mellan nuvarande och tidigare utredningar.

Informationsdelning mellan myndigheter inom socialtjänsten i brottsförebyggande syfte 11

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget då det är centralt i det brottsförebyggande arbetet att på ett tidigt stadium identifiera barn och ungdomar som löper risk att utvecklas negativt. Om barn i riskzon för att utveckla kriminell identitet flyttar från en kommun till en annan eller ofta vistas i annan kommun är det viktigt att kunna samordna åtgärderna med andra kommuners socialtjänst. Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om att det bör dokumenteras i barnakter om information lämnas ut eller

mottas med stöd av den sekretessbrytande bestämmelsen. Särskilt utifrån Länsstyrelsens arbete med det Regionala operativa centret som genom samverkan mellan myndigheter vill främja effektiv hantering av individärenden, skapa snabba kontaktvägar och säkerställa en samlad kommunikation till medborgarna i länet. Förslaget skulle underlätta arbetet vid det Regionala operativa centret ytterligare.

Socialnämndernas inhämtande av uppgifter avseende frågor om vårdnad, boende och umgänge 12

Länsstyrelsen tillstyrker utredningens förslag att införa ny lagstiftning för att förtydliga skolpersonalens möjlighet att lämna ut uppgifter utan samtycke från vårdnadshavaren för att på sätt inhämta den information som behövs för att bedöma vad som är barnets bästa i frågor gällande vårdnad, boende och umgänge.

Förslagets konsekvenser 14

Länsstyrelsen tillstyrker att vissa förslag kan ge en positiv effekt på jämställdhet och det sjätte jämställdhetspolitiska delmålet. Särskilt när fler myndigheter får anmälningsskyldighet vilket möjliggör att barn upptäcks av nya aktörer som inte tidigare kommit till myndigheters kännedom.

Länsstyrelsen tillstyrker även bedömningen att förslagen kan förväntas leda till att fler barn som är i behov av stöd och skydd får det. I sin helhet skulle förslagen innebära att barns bästa kan tillgodoses i större omfattning och att barns rättigheter enligt barnkonventionen därmed förverkligas i högre grad än i dag.

Länsstyrelsen tillstyrker även bedömningen att förslagen kommer att ha positiva effekter för det brottsförebyggande arbetet och kan på sikt leda till att färre barn begår eller utsätts för brott.

Länsstyrelsen vill slutligen lyfta konsekvensen för kommunerna när de åläggs fler uppgifter, exempelvis skriftlig återkoppling vid orosanmälningar. Förhoppningen är att dessa förslag även ska underlätta kommunens arbete men Länsstyrelsen vill framhålla vikten av att det tillförs medel och resurser till socialtjänsterna för att kunna utföra dessa tillkomna uppgifter.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av tf. länsöverdirektör Helena Remnerud med utvecklingsledare Maria Sand Vaziri som föredragande. I den slutliga

handläggningen har också avdelningschef Anna Conzen medverkat.
Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.